

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discvrsvs XX. De Moderatione Iræ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45964](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45964)

fuit, ita hujusmodi malicia est similis malitiæ diabolicae, atque ideo si fixum est illi æternum perdi, non mutet viam; jam enim illam insistit; quæ certò ad infernum itur; eat, pergat. Si quis ita incedentem conspicatur, quid agat? ite finat, prohibendus à progres-

su non est, qui palàm se reprobum declarat. *Sit tibi*, ait Christus, *sicut Elicianus & Publicanus*. An erit aliquis, qui non timeat ruere in præcepti potius, quam dicentem audiat, quòd via, quam tener, ducat in præcipitia?

DISCURSUS XX.

De Moderatione Irae.

Maxima Chemicorum ars in temperando igne consistit, ut ne remissus nimium nihil operetur, aut nimium intensus destruat

potius, quod ea arte paratur, quàm illud ad perfectum excoquat. Credo ego idem de Christiana Morum Philosophia cum proportione dici posse. Maxima in usu ignis illius, quem irascibilis intra nos facultas accendit, ars sita est, ita ut animus in quotidianis eventibus nec nimium remissus, nec nimium etiam sit concitatus; *Irascimini & nolite peccare*. Mentis aliquem obtutum non dicam in publicos defectus, qui nostro judicio judicari non debent, sed in privatos desigite; quales in nullis non familijs quotidie occurrant, & inventeris eos omnes oriri aut ex nimia indulgentiâ, & tolerantia; aut ex cujusvis levis etiam incommodi impatientiâ. Velenim parùm prudentis cujusdam dissimulationis cinere ardor ille obtegatur, qui corrigendis erratis debetur, vel in flammam odij prorumpere sinitur, aut indignationis litem, & nimiam austeritatis,

Idem postquam de opportuna correctione egimus, quæ prius illud potius genus, & ignavam tolerantiam commendat, res postulat, ut de ira modè da differamus, quæ alterum peccatum corrigit, præteritis diebus à nobis tantum indicatum.

II. Antiqui Stoici totum animam perferantem sibi videbantur, si Iram neminem ex eo penitus evulsissent. Verum ea in persuasionem haud aliter fallitur, ac Medicus aliquis, qui ad persananda, quæ bilis copia infert malis, ab infirmo corpore omnem vellet bilem extrahere. Inprimis hoc fieri omnino nequit, & si se ipsa fieret, valentiam non tantum non repararet, sed eandem planè pessundaret. Scitis igitur oportet, non peti à vobis, ut convitia non sentiatis, ut nullo vituperio commoveamini, ut instar trunci immobiles ac insensibiles persistatis; hoc exigitur, ut non cæco statim impetu in vindictam abripiamini, bestiarum instar; nève nimiam Iræ, quæ ita universali quadam lue humanas mentes invadit, moderari negligatis. Dicit aded universalis; quòd si enim totius Mundi statum, & veluti vultum curio-

*Psalm. 4.
5.*

*Senec. 1.
3. de Ira
c. 2.*

*S. Aug.
1. de civ.
17. de civ.
17. 2.*

sius observare juvat, reperietis fortè non paucos ex Christianis, qui divitiis contemnunt, multos, qui voluptatum appetitum edoment, qui curiositatum lenocinia aspernentur, qui ab ambitione remoti sint: ac verò ubi multos reperietis, qui vesano iracundiæ impetu non abripiantur? Incendium hoc est, quod per omnes serpit familias, in omni ætate succenditur, & omne peccus exedit atque consumit. *Nullam transit ætatem, nullum genus hominum excipit, tam inter Græcos, quam Barbaros potens.* Videte igitur, quanta nobis necessitas incumbat, passioni huic frænum injiciendi, quæ aliquoties instar equi indomiti nullum non facile ephippio excutit, & humi affligit.

III. Jam verò, nisi fallor, eadem in frenanda Ira, quæ in equis ratio tenenda est, & utrobique utendum dexteritate ac robore; illâ, impetum non nihil permittendo, hoc eundem frangendo, dum nunquam ita frænum retrahimus, ut equus supinus concidat; nunquam ita laxamus, ut effræni libertate in præceps ruat.

I.

IV. Quod attinet ad dexteritatem: eò primùm convertenda est cura, ut æstus imminuatur Passioni, quæ præquam ulla alia exardescit. Et eum in finem in primis perpendite id, quod iracundiæ vestræ animos addit, persuaasionem quandam esse, quâ creditis, vos jure ac meritò irasci. *Nulli irascenti sua ira videtur injusta*, ait S. Augustinus; Atque adeo ad restringendam indignationis imperiem, meo

quidem judicio, ratio perquam expedita est, observare tranquillè, quot modis Ira nostra & Juris & Rationis limites transiliat. Peccat autem Ira triplici potissimùm modo: primò, quia irascitur ijs, quibus non decet; secundò, quia ex causis, ex quibus non decet, & tertio, quia plus quàm decet.

V. Primò irascuntur homines, quibus non decet. Sunt, quos videamus exardescere, cum equus eorum uigbris terretur, cum celpitat, cum non ad arbitrium eorum progreditur. Quin videmus ipsi etiam saxis quosdam indignari, in quæ impingunt; igni, si non confestim accenditur; calamo, si liquorem tenaciùs retinet; chartæ, si eundem avidiùs fugit; filo si intricatur, & multò maximè chartis lusorijs, cum ad votum non obtingunt, ita ut hæc etiam in frustra quandoque abeant.

Qui sic irascuntur, tu ne homines dixeris, sed belluas; neque enim ijs irascuntur, à quibus verè offenduntur, aut quos ut tales bona ac sana ratio dicitur; sed quos ipsi apprehendunt, aut qui tales quoquo modo ap-

parent; atque ideo dum his irascuntur, solâ se duci sinunt imaginarijs facultatis vi, quæ etiam bestiarum furorem legibus suis moderatur. Hæc annumerandi quoque sunt, qui oportunè monentibus irascuntur. Hi pro eo quòd oderint culpam, tanquam vulnus, oderunt Correctionem, quæ est Balsamum, curando vulnere affusum; & hac ratione se planè phreneticos commonstrant, cum neminem alium tam acerbè oderint, quàm illos, qui Medici in se partes suscipe-

M m 3 re

VEGNERI
NO CRISTIANUS

re cogitant. Potestne igitur unquam rationale vobis videri, in eos commoveri, qui ante alios sese vobis beneficos declarant?

VI. Secundo modo Ira in causis peccat; exardescunt enim nonnulli ex causis levissimis: ex offensis nimirum veris quidem, sed tam exiguis, ut pudere quem debeat, quod ullam earum rationem habeat. In familijs etiam Christianorum tantus quandoque ex unius vitri casu strepitus exoritur, atque tumultus, quo vix majorem in cuspis Regni seditione excitari par esset. Sed ita nunc res sunt: assevimus terrenas hasce reculas tanto in pretio habere, ut quevis earum etiam minima jactura nostra estimatione magni semper sit ponderis. Atque hic error nos in furias agit, quod credamus, ab eo nos contemni, qui rei exiguam curam gerit, quam tanti nos estimamus. *Inde nobis ira & insania est, quod exigua magni momenti estimamus, verba sunt sapientis magni, licet Echnici.*

VII. Denique peccant Iracundi plerumque in modo. Dabo vobis, causas irascendi iustas esse, & rationi conformes: at tales profecto non sunt impetus, in quos indignando prorumpitis. *Ira viri iustitiam DEI non operatur.* Pedum ille strepitus, qui ab aliquibus excitatur; illa digitorum admotio; illud intra dentes murmur; illa torva oculorum sursum contortio, quasi minæ caelo intententur; illa denique mille imprecationum eluvio perspectum facit, multorum corda tempestuosi instar pelagi concitata fere

vere, quod intestinos illos tumultus suos intra viscera nequeant continere; adeo jam modum illi excessere. Ajunt quidam, Ursum, cum vulnus accepit, illico omnia, quæ primò unguibus occurrunt, terram, lapides, pulverem, spinas quin adeo congerere, usque vulnus obturare; & hac ratione quandoque majus sibi ipsi malum, quam lædente acceperit, inferre. An non hoc ipsum etiam inter vos accidit? Injuriam accipitis; huic ut medeamini, in tantas vosmet ipsi ruinas agitatis precipites, ut, qui vos læsit, pares non cogitavit. Circa istum autem, quo de agimus, irascendi modum, duo maxime errata observari velim: primum illi admittunt, qui irascuntur citius, quam deceat; secundum qui diutius. Rem pluribus edissero.

VIII. Appositè Aristoteles Iracundiam comparavit, qui cum primùm adit adium fores pulsari, mox ex superiore adium parte ad limen accurrit allatraturus quemlibet, priusquam indaget: amicus sit, qui pulsas, an hostis; domesticus, an exterus. Ita videmus quosdam momento in Iras exardescere, & absque alio fundamento, solâ cuspis suspicionis nebula animinum effusante, ingenium rixarum ac jurgiorum machinas moliri. Postmodum in medio Irarum astu micus esse dignoscitur, qui latro perturbatur, *Multos absolvemus, sic experiamur ante judicare, quam irasci: a sebat Seneca.* Propterea maximum Ira venditum, mora: pergit idem Philosophus docere, ita ut qui hominibus Iræ stimulus est, re bene perpensâ deberet esse

Sene.
l. 3. de
Ira. c. 34.

Ira. 2.
20.

esse fratrum. Filios non punitis, nisi cum Irâ excandueritis: unde si tum illi se occultent, vel longius abeant, eorumdem inobedientiâ postmodum non succensetis, dicitisque, Irâ vobis jam resedisse. Alia omnia. Cùm enim Irâ ferret, tum à filiorum castigatione abstinere penitus oporteret, ne scilicet castigando excedatis; cùm verò resedit impetus, tum ad pœnam vocandi sunt. *Turbatus sum*, ait S. David, *Et non sum locutus*. Ideo linguam continui, quia sanguinem effervere persensit. Qui sanum de quavis re iudicium feretis, cùm intellectus passione obfuscat? Mulier gravida, cùm primum faciem, quam arbitrari cupit, speculo admoveret, speculum obfuscat. Sic Irâ tenebras rationi of-fundit, nec sinit discernere, quid magis conveniat. *Ira intelligentia lumen sub-tractat*, ait S. Gregorius, *cùm mentem permovendo confundat*. Etiam illa, quæ ipso sole meridiano clariora sunt, iracundus animus non pernoctat; namque ut ille, qui vallem densâ nebulâ obfessam pertransit, neque quid intra, neque quid extra eam vallem sit, dig-noscit, sic animus Irâ turbatus ne-que intra se videt, quantum cæco illo & præcipiti impetu excedat; neque extra se, qualia sint errata, quibus ita indignatur: unde tunc ad iudican-dum planè ineptus redditur.

IX. Et verò tolerabilius malum fo-
ret: si Irâ non probè perspiceret obje-
cta, quibus movetur; pessimum est,
quòd semper illa majora intueatur,
quàm re ipsa sint. Observant rerum na-
turalium periti, quòd, cùm Eurusaë-

rem perflat, omnia majora videantur,
quàm cùm Zephyrus eundem perva-
dit; cuius rei causam vaporibus tribu-
unt, quos secum Eurusaë advehit. Hæc
igitur non exigua Iracundiæ miseria
est, quòd non cæca modò sit, sed &
plus iusto videat, dum turbatum sua-
rum causas auget, easque pro arbitrio
sibi fingit, semper tamen verò mayo-
res. Quæ cùm ita sint, quis satis
explicet, quantas Cacodæmon
prædas agat, cùm sit Lupus, qui nul-
lum spolijs tempus habet opportuni-
us, quàm quo Cælum est turbidum,
aut tenebris obscuratum. Vos ipsi ig-
norare non potestis, quantum Irâ &
illo fervore mitigato, ceu dispersa no-
cte, errores vestros ipsi obstupescatis:
excusatis vosmet tamen, & dicitis:
Iratuſ eram: quæ excusatio ipsâ quan-
doque Iracundiâ mihi pejor videtur.
Etenim si fuisset Irâ correpti, non de-
beatis tum quidquam decernere,
longè minùs executioni mandare. Sci-
tis utique; cristallum fractam aptam
non esse, ut faciem inspicientis integrâ
reddat! Et hoc ingens illud malum Iræ
est, de quo priùs dixi; ante tempus
irasci, quòd illorum hominum pro-
prium est, qui in Irâ Acuti, seu velo-
ces appellantur.

X. Intolerabilius tamen est alteri
malum eorum, qui non tantùm, in
Ira Acuti, sed & Amari sunt. Sunt au-
tem ij, qui non tantùm præmaturè ef-
fervescunt, sed Irâ semel conceptam
diutiùs, quàm par sit, animo fovent.
Ira in sensu stulti requiescit, ait Spiritus
Sanctus, quasi velit dicere: Irâ bel-
luam quandam esse, quæ quidem per
ani-

VEGNERI
NO CRISTIANUS

Arist. 1.
4. Eth.

Eccle. 7.
10.

animos sapientum etiam transit, in ijs tamen non moratur, ut in suo spelæo; sed in sinu fatuorum quiescit ac proprium cubile habet. Aristoteles observat, illa animalia, quæ sanguine magis materiali constant ac crasso, diutius iram retinere, id quod in Apris & Tauris planum sit. Idem in agridioribus etiam hominibus usuenit; quibus ad mansuetudinem revocandis nulla quandoque motiva sufficiunt, non Ratio, non Fides pacem persuadet; coram his etsi quis se abiciat, errorem confitendo, aut veniam quàm demissè ac studiosè precando, in casum tamen ibunt omnia, adeò ut planè ignores, quam in ijs pacandis rationem tenere oporteat. Cor enim eorum destructa instar seræ nullà jam, ne proprià quidem clavi, aperiri valet.

XI. Admonitio proin, quam hac *Jacob. 2.* in re dare possum optimam, illa S. *29.* Jacobi videtur: *Sit autem omnis homo tardus ad iram.* Sitamen ista quandoque frænum inadvertentibus vobis è manibus excutit, ocyus illud resumite, nec unquam ex toto dimittite. *Sol. non occidas super Iracundiam vestram.* *Eph. 4.* Impetus illi Iræ exstuantis ita comprimantur, ut non nisi momentanei sint. Quis unquam aget cum homine, qui nulli veniam impertit? qui omnem injuriam etiam levissimam porphyretico marmori insculpit; qui nõ nisi vindictâ sumptâ quietem capit? Desiderabilis omnino foret in membris nostris inconcussus quidam ac perpetuus tenor valetudinis; quod si tamen humorum abundantia partem quan-

dam apostema invadit, saltem mollis situmor, non crudus. *Molles tumores boni, crudi vero mali.* In quo ximate tam corporis, quàm Spiritus Medici conspirant. Oporteret temper tranquillæ mentis malaciam conservare, ut nemo ullus, ultra quam ratio suaderet, iræ indulgeret. Aut pienum noxio humore est corpus, qui alicubi collectus protuberat, sit labrem, quàm fieri potest, mollis hieumor, haudquaquam crudus; volo dicere, manum admittat medicantis, qui partes ad aliquè mutæ pacis consensus reducat; cum haud aliam pejorem iram invenire sit, quàm illam, quæ non solum Acutos, non solum Amaros, sed etiam difficiles, id est ejusque alterius satisfactionis, quæ ultionem non accipiatur, impatienter reddat.

XII. Interim, Dilecti in Christo, animis vestris expendite non nihil, quàm sapè immeritò iram vestram justitiæ ac æquitatis titulo excusatis. Creditis, vos meritò irasci; & ideo tam vehementer turbamini: sed non observatis interim, quòd etiam quandoque revera vobis causa irascendi non desit. Non tamen causa suppetat ijs irascendi, contra quos exarscitis; aut non ex his motivis, aut non hoc modo, aut saltem non isto tempore, quo Iræ passio vos infestat. Quam vobis veritatem si bene, ac verè persuasam haberetis, nullus dubito, quin multùm remitteret Iræ vestræ impetus, qui deliberandi spatium illi non concedit. Quod si insuper cogitaretis, aut justam succensendi cau-

san omnino vobis deesse; aut non tantam saltem, quam arbitramini, suppetere, haud aliter vobis contingeret, ac runculis illis, ad quorum latera foramen aperitur; hi enim ignem quidem concipiunt, sed sine strepitu vis pulveris pyrij tota in auras ac fumum abit.

XIII. Verum est, ut rectè hoc, de quo actum est, utamur remedio, opus esse, ut omnes, quantum fieri potest, occasiones praveantur, quæ nobis negotium facessere possunt; & contra eas iusta astra patentur. An non desipere, qui equo, jam in cursum effuso, frænum primùm injicere cogitaret? Scio quidem, esse quosdam tam dextros, ut in equum, non currentem solummodo, sed pænè volantem jactare se saltu possint; nunquam tamen audire me memini, fuisse, qui frænum apertæ equo effuso cursu pergenti. Omnino igitur difficillimum est, ut sibi quisquam persuadeat, justâ se irascendi causâ destitui, quando Passio jam pleno cœpit cursu effundi. Antè sibi persuadeat patientiam, & frænum ori injiciat, cum tranquillus est animus. Est hoc magnum sapientie arcinam, ita se habere hominem, ut nulla ei inexpectata res accidat, ac improvisa. *Timor, quem timebam, evenit mihi. Et quæ verebar, accidit, ajebat S. Job. Tribulatio mea repentina mihi non fuit & inexpectata; prævidebam eventus tam insolitos, qui nunc me exagitant, quod verebar accidit.* Et hæc provisio ac præmeditatio, quæ Sancti Jobi patientiam plurimum confirmavit haud facile dictum.

R. P. Segneri Christi. Instr. Tom. I.

est; quanto magis ad verforum patientes redderet omnes Christianos, si illa uti scirent.

XIV. Nemo sibi persuadeat, cuncta sibi semper ad votum ac desiderium eventura, sed potius in animum inducant singuli, plurima semper fore, & spei, & votis contraria; eos qui hæctenus amicitiam vobiscum colere, in juratos nominis vestri hostes degeneraturos. Filios istos vestros, qui modè tam sunt gratiosi ac morigeri, cum adoleverint, obstinatione sua ac pertinaciâ dolores, quos in partu, & longa educatione exantastis, geminaturos: opes perituras; lites orituras; languoribus innumeris, ac morbis gravissimis vos occupandos, verbo; quam agebatis hæctenus Comœdiam Tragicâ Catastrophe finiendam. Statuite vobiscum, vos in tanta rerum vicissitudine durare velle corde intrepido, ut inter fluctus scopulus, qui omnes tandem superat non agendo, sed patiendo. Decernite, bona hujus Mundi posthac plaris non facere, quàm eorundem vanitas ac instabilitas mereatur; nec alios pro beneficijs, quæ vel in Agnatos, vel alios proximos contulistis, fructus expectate, quàm quos humani cordis tellus plerumque solet reddere; hæc autem ut solum sterile frumenti loco ac tritici infelix quandoque lolium rependit. Paucis: Imaginamini vobis, imitationi vestræ, cœn Christianis, vitam Christi Domini exhiberi, qui, ut S. Augustinus loquitur, *venit vstra facere, & mala pati*: Omnibus in hoc Mundo benefecit, & non nisi mala semper re-

Nn tulit,

SEGNERI
NO Christianus

tulit. Quæ persuasio efficit, ut nullus unquam eventus, votis vestris contrarius, peregrinus vobis accidat, quem non immoto pede sustineatis, aut saltem minùs reformidetis, quàm si repentinus profus ac improvisus vos obruisset.

XV. Congrediebantur Persei Milites cum Exercitu Romano, cum in ipso prælij æstu sol magnâ cæpit Eclipsi obscurari. Milites Romani, qui jam ante per Astronomos hac de re edocti fuerant, ne hilum quidem commoti sunt, sed pergebant in hostem pugnare mira fortitudine & animi robore. Persei verò phalanges, phænomeni, quod in cælo conspiciebantur, novitate percussi, causamque rei insolitæ ignorantes ita cohorrerunt, ut laxatis mox ordinibus, nulla habita Ducum aut quorumvis aliorum ratione, in præcipitem fugam effunderentur, rati, non jam homines solùm, sed & sidera contra se pugnare. Hujusmodi perturbatio singulis præne momentis etiamnum accidit. Una improvisa fortunæ Eclipsis, una favoris, sanitatis, divitarum, Honoris, Amicitia jactura, quæ non expectantem obruit, innumeros Christianos vehementer etiam atque etiam perturbat: qui si animum infallibilibus Scripturarum & Patrum prognosticis applicarent, rerumque humanarum cursum non secundùm vota sua, sed secundùm veritatem multâ jam experientia comprobata metirentur, & mala præviderent, tum enim verò in omni rerum vicissitudine, in adversis æquè ac prosperis, generosè decreta-

rent, ac gloriosam ex omnibus victoriam reportarent; *In die honorum ut immemor sis malorum*, ait Spiritus Sanctus. Cælo sado ac sereno præagite animis vestris nubes & pluvias, & priùsquàm portu excedatis, contra procellas vos armate, ut cum in altum promoveritis, fulcare maria & fluctus everberare possitis. Quid expectatis in isthac lacrymarum valle, quam habitamus, nisi ærumnarum segetem & laborum? Multæ vobis injuriæ inferentur, molestiæ innumeræ & contemptus, partim eorum, qui meliùs agere non possunt, ignorantia; partim imbecillitatem eorum, qui quod vellent, agere non possunt; partim eorum malitiâ, qui bene vobis fieri etsi possent, non volunt. In omnes hujusmodi casus vos parate antè, quin veniant, & ita animos vestros obfirmate, ut nulla eos passio & impetus transversos agat; non instar palearum vento vos permittite, sed state immoti, partim alienis miserijs condolendo, partim etiam, quid alijs à vobis patiantur, considerando. Ita ut, quemadmodum Grues securæ per ærem remigant, cum ingruente vento pro saburra saxum rostro tenent; etiam vos pondus vestrorum erratorum, quæ fortè non levia sunt, attenta mente suspendendo, refrenetis impetum, quo contra alios incitamini.

XVI. Et certè quis æquo unquam animo ferat, quòd in Christianorum domibus minùs, quàm in spelæis Uxorum nonnunquam pax vigeat? Maritus contra Uxorem, Uxor contra Maritum, Pater contra Filios, Filij

contra

contra Patrem, Vicini contra se mutuo concitantur, & solido Christianæ charitatis vinculo colligari nesciunt: *Vasa iniquitatis bellantia*: corda iniquitate repleta & contentionibus; id est, homines, qui vel maxime opus habent, ut benignè ab alijs tolerantur, tolerare ab alijs volunt omnino nihil. Discite aliquantum, à tantis clamoribus, vociferationibus, convitijs abstinere; animum Christiano homine dignum induite, seu quod idem est, pacificum: *Induite vos sicut electi Dei, sancti & dilecti, viscerum misericordiam, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam supportantes invicem & donantes.* Unum alterumve proximi vestri erratum dissimulate, haud aliter ac si non videretis, gnari, subinde medicinam, in occultis præsertim ac intestinis morbis, ipso malo esse peiorem. *Quibus cancri oculis sunt, eos præstat non curare; qui enim curantur, citius perierunt.* Contra verò cum ipsi corrigimini, discite saltem pati, si non amare correctionem. Plurimos invenietis, qui ne verbulo quidem tangi sustinent, non dicam à Majoribus domi suæ; sed ne à Sacerdotibus quidem in Tribunali Pœnitentiæ; ita ut si quis Confessarius admissos à Pœnitente errores exaggerat, idem fecerit, ac si bellum indixerit, aut omne saltem commercium se inter & Confitentem sustulerit. Quantocyus ad inquirendam alium Animæ Medicum digreditur, qui plagis gossipium oleo tinctum imponat, quibus ceu fistulis jam inveteratis ferro & igne fuisset obviandum. Porphyrius ille, ma-

ximus Christianæ Legis hostis, non aliam ob causam à fide defecit nefandus Apostata, nisi quòd ab honestissimis quibusdam personis fuisset admonitus, ipse autem admonitiones istas, utur amicas, ferre non veller. Quæ ipsius Ira tam stulta, quam superba, effecit, ut DEI primum Gratiâ excideret, mox etiam vitâ, quam funesto sine abruptit.

XVII. Ad viam nunc redeamus. Hæc duo monita, primum, inducendi in animum, non tam semper, qualis apparet, indignationis causam superpetere; alterum; multum ad quoscunque eventus in vitæ humanæ societate evenire solitos alacriter perferendos conferre, si animum antè paraverimus, & venturos præviderimus, hæc inquam duo monita bene expensa & usu comprobata illam nobis dexteritatem conciliabunt, quam primo loco ad edomandam Iracundiam, ceu equum indomitum requisivi.

I I.

XVIII. Verùm, ut equus dometur, ars sola non sufficit, brachio etiam opus est. Et ideò, ut ex omni parte impetus nostros habeamus in potestate, industriæ etiam robur jungamus oportet; maxime autem tunc, cum Ira longi temporis lapsu in odium degeneravit, quemadmodum quibusdam cordibus accidit, è quibus sæpe numero vapores ascendunt, exhalationum illarum simillimi, qui æquodius intra nubes conclusi in mera fulmina iadurantur. Ad meliorem rerum dicendarum intelligentiam supponendum est, duas esse Passio-

Nn 2

REGNERI
NO CHRISTIANUS

TVI
13

nunt acies, quæ bellum nobis indicunt: quædam ad Concupiscibilem pertinent; & hæ nos oblectamentis impugnant; quædam ad Irascibilem, & hæ doloribus nos invadunt. Jam sicut arma sunt diversa, quibus hæ Passiones nos infestant; ita pugne quoque & resistendi ratio, quibus viatores evadamus, esse diversa debent. Contra Concupiscibilem, quæ delicias nos impugnat, fugam repugnemus, & ad Josephi Ægyptij illius emulationem, qui Dominam suam impudicam fugam declinavit, fugiamus. *fugatus pro armis* ait S. Basilius Seleuciensis, & propter hanc causam toties vobis in memoriam revocavi, & etiam nunc revocabo, ut occasiones ad peccandum omni studio devicetis; Juvencibus vestris tantam inter se conversionis licentiam ne concedatis; quin nec vobis ipsis eam permittatis; neque enim innocentes ac innoxij perseverabitis. Tota spes, quod vinea ad frugum suarum maturitatem sic perventura, in bona sepe collocatur, quæ si defuerit, vindemia jam collecta est. *Ubi non est sepes, diripietur possessio.*

Eccli.
36. 27.

XIX. Contra verò, ut Irascibilem vincamus, magno robore & animositate obviam procedendum est, & omnino oppositum ei, quod passio suadet, faciendum, bonumque pro malo reddendum. Qui sic operatur, optime commonstrat, illo se nomine, quod à Christo gerit, dignum; Christianorum enim proprium est, sub vexillo Sacratissimæ Crucis omnes perveras Inclinationes virili animo debellare,

Labor sicut hominis miles Christi. Sicut vestrum nonnulli, qui sanctæ quædam curiositate nosse cupiunt, an in Dei Gratia sint, an Deum ament, an suspensio cordis sui recipiant verum & sanctum DEI Spiritum. Ecce signum vobis manifestum. Ex quo cognoscitis, utrum piscis vivat, an mortuus sit: si vivit, ad verso flumine nant, vimque aquarum superat; mortuus autem non nisi secundo flumine devolvitur. Dico proinde, quod si nunquam vim vobis inferatis, sed præcipiti vestræ passionis impetu arripiamini, nullum mihi mortuum suppetere, quo in animum inducam, vos vivere: at verò cum hujusmodi impetus magnis conatibus repulsi & vincitis, fatèri cogor, Charitate vos & sancto Spiritu animari, qui vitam animæ, ut anima corpori tribuit. In hoc itaque vera virtus probatur, cum possumus etiam inter illos vivere pacifice, qui pacem oderunt: *Casibus qui oderunt pacem, erant pacificus.* Certè virtus non est, non Irasci, quando nemo est, qui vos impetatur; cum illi potius, qui vobiscum agunt, virtutis studiosos se probent. Erit palus, cum non movetur, non fortis neque tamen ideo statim cum fortis in comparationem adducenda est: hæc enim, etià cum movetur, nec turbatur, nec factorem emittit. Pax igitur Christiana, pax est victoriosa, quæ ad illustria prælia consequitur: non est pax indecora, quæ ignobili se recessu abscondit. *Nova bella elegit Dominus.* Ante hæc alio profus & diverso modo pugnabatur, odium cum odio,

odio, injuria cum injuria collideban-
tur. At ubi Servator in terras descen-
dit, novum belligerandi modum at-
tulit, quo odium benevolentia vincit-
tur, injurie beneficiis expugnantur.
Ego autem dico vobis, diligite inimicos
vstros, benefacite his, qui oderunt vos.
Qui oppositum fecerit, non erit vic-
tor, sed victus. *Noli vinci à malo,
sed vince in bono malo.* Et quia vel-
lem, ut cupiditate vincendi in bono
malum flagraretis, eventum planè mi-
rabilem, huicque nostræ materiæ per-
quam accomodum, enarrabo; qui est
aliis vulgatus est, vobis tamen for-
tasse novus accidet.

XX. In urbe Bononiensi platea est,
quæ Pia dicitur ob memoriam prodigi-
ose, quæ ibi exercita est, charitatis.
Matrona quæpiam nobilitate & opi-
bus conspicua, ex marito mortuo su-
sciperat unicum filiolum, in quo spes
suas omnes positas habebat. Contig-
it autem die quodam, ut, cum in pla-
tea puer lusu distineretur, peregrinus
quidam transiret, qui vel casu, vel
petulantia ita lulum ejus turbavit, ut
adolescens in iras excandescens gra-
viter de injuria expostularer. Exte-
rus ille, quam facilis ad laceffendum
fuit, tam ad tolerandas injurias diffici-
lis, gladio manum admovit, & adole-
scentem lethali vulnere faucium, hu-
miquæ prostratum exanimem reliquit.
Mox fugâ sibi confuturus, ut sit in
subitis scilicet, qui antè fiunt, quam
prævideantur, cruentum adhuc ma-
nibus ferrum gestans ad domum ipsi-
us occisi inscius se recipit; utpote
quam primam, more apud nobilio-

res usitato, apertam invenit. Recentè
adhuc scelere turbatus citato cursu, sal-
tùve scalas emensus est, & eousque
progressus, ut ad ipsam denique Ma-
ttonam nobilem perveniret, utut sibi
penitus ignotam. Coram hac in ge-
nua provolutus Dei amore supplica-
vit, ut se reciperet, & occultum ser-
varet. Inhorruit ad cruentum spe-
ctaculum Matrona: & quia non nô-
rat, homicidam filio suo manus in-
tulisse, omnem ei securitatem adpre-
misse, ac statim ad intimos domus suæ
recessus eum deduxit, atque occulta-
vit. Interea supervenit licetorum a-
gmen, homicidam ijs in ædibus inda-
gantium; quem tamen post sedulam
investigationem non repperunt. At
ecce! in ipso satellitum discessu alia
voce licetorum nonnemo exclamavit;
Domina hæc ignorare debet, sum-
met filium fuisse occisum; alioquin
enim ipsa foret prima, quæ nostris
homicidam manibus traderet, nullo
autem modo absconderet. Facile
cogitatu est, quantum frigus horri-
or-que omnes miseræ matris venas ad
hæc voces pervaserit. Enimverò
parùm abfuit, quin & ipsa filij defun-
cti comes in vestigio animâ exhalaret.
Verùm recepto paulatim Spiritu, &
Divinâ, quâ abundabat, Gratia confor-
tata DEO se obrulit, promissitque, in
honorem Divinæ legis, & gloriam san-
ctæ Fidei, omnem se injuriam ei con-
donaturam, à quo maximam fuisset
passa: & quasi id esset parùm, in signû,
quòd ex animo ei ignosceret, pollici-
ta DEO est; se homicidam filij loco
habituram, omnemque defuncti
Nn 3 filij

VEGNERI
NO Christianus

filij hæreditatem in eundem translationem. Nec segnius, quam promissit, executæ est. Mox enim certam auri vim suppeditavit, quæ se Judicum tribunalibus eximeret, ac postmodum facultates suas omnes in eum contulit, ut promiserat, tanto heroicæ pietatis ac mansuetudinis Christianæ exemplo, ut ab eo tempore platea illa, platea Pia appellaretur. Quid ad hæc Auditores? Quid ad modum hunc profusus novum propriam Iram expugnandi, alienam in bono vincendi & beneficijs obruendi? O Fidei, quæ tantæ res fiunt, sublimitatem! O grande Gratiæ Divinæ robur! An non unum hoc factum sufficiat, ut omnes Infidelium sectæ evidenter convincantur, & Fides JESU Christi, quam nos profitemur, longè supra omnem aliam stabiliatur?

XXI. Hoc est, quod ego cordibus vestris hodie insculptum velim altissimè, ita ut si deinceps injuriâ quâdam impetamini, non aliæ vos ratione vindicetis, quam beneficijs, quibus inimicum obruat. Saltem si aliud quidpiam non occurrat, DEUM pro illo orate, eamque orationem eousque continueate, quousque illius Injuriæ memoria apud animum vestrum perseverat. O vos beatos, si vos ipsos vincere ac debellare tanta cum gloria decreveritis! Videor mihi ipsum oculorum meorum acie Cælum penetrare, ibique in libro Vitæ nomina vestra lucidissimis characteribus inscripta legere: nomina scilicet eorum, qui sub vexillo pulcherrimæ Charitatis bella gesserunt; *bella nova,*

uti dixi, electa à DEO pro bellis facta, quæ è cælo in terram secum detulit. *Nova bella elegit Dominus.* Antiquorum Gentilium Sacrificuli solentur victimas aperire, & ex intestinarum partium motu conjicere, num cæcæ vilitatæ Cælo forent acceptæ, an secus. Viscera Vestra pervidere cupio, atque ex cordis motu, & dispositione ad vindictam vel charitatem, fidelissimum augurio prædicam statum, quo coram DEO versamini, an Reprobis an Electis sitis accensendi? Neque obijcatis velim, perfectionem hanc nimium sublimem esse; etenim repenam, eam, quantumcunque alta ac sublimis sit, nihilominus Professores vestra, quæ Christianis adnumerantur, competere; illa enim filiorum Dei propria est, unde dixit Christus: *Diligite inimicos vestros, ut sitis sicuti Pater vestri, qui in Cælis est.* Dei esse desideratis? Patrè imitari oportet, non bonis tantum, sed & malis bono faciendo. An non videtis, quot ille gratiarum milliones non in sinum eorum tantum, qui in eum credunt, eumque adorant, depluat, sed illorum quoque, qui in eum blasphemias conjiciunt? Quomodo igitur vos Dei filios venditatis, si tantum ab ejus moribus degeneratis? *Sola dilectio,* dicam cum S. Augustino, *sola dilectio distinguit inter filios Dei, & Filios Diaboli.* Nihilominus tamen, ut faciliorem vobis reddam perfectionis, quæ usque ad eò vobis sublimis videtur, præxim, duo vobis media proponam, unum quidem, quod Charitati, alterum quod Patientiæ subserviet.

XXII. Et quidem, quod attinet ad Charitatem, scitis, quàm vobis accidat difficile, eos amare, qui vos oderunt, benedicere maledicentibus vobis, ijs benefacere, qui vos persequuntur. Ratio est, quia proximum in se consideratis, non verò in Deo Domino suo. Considerate eundem non nihil in corde, ut ita dicam, ipsius Dei, qui eum amat ceu opus suum admirabile, simulacrum, subditum, Hæredem Regni cælestis, & ad hunc modum considerantibus erit possibile, ut ei malè velitis, qui Deo in amoribus est? Quomodo erit possibile, ut difficultatem experiamini in eo vobis conciliando, qui una vobiscum super sidera regnabit æternum felix? Magnorum Regum & Cæsarum filij, quamvis ob ætatis conditionem erroribus ac nævis sint obnoxij, facile tamè ab ijs tolerantur, qui non solum præsentè pueritiæ statum respiciunt, sed consensuros aliquando thronum prævident. Id ipsum vos facere oportet, quando à proximo vestro injuriam sustinetis: hic, debetis dicere, qui tam inhumane me habet in infanitia sua, cum ad statum perfectum fuerit adductus, Rex erit, immensæ gloriæ particeps, meus in æternam frater erit, & à me ut alter ego amabitur. Quomodo igitur in corde meo locus sit alienationi ab illo, qui per omnem æternitatem deliciarum mearum objectum erit? Quid musca in se vilis? quod si tamen succino immersa conspiciatur, in omnibus Principum thesauris miraculi loco habetur. Quare igitur proximus noster, ut in se vilis

sit, malignus ac protervus, si tamen ut proximus consideratur, hoc est, velut in divinæ charitatis abyssum immersus, quâ superna capax beatitudinis efficitur, nobis non videatur amabilis, dignusque, qui corde nostro recipiatur? Lacrymas mihi exprimit extrema Christiani populi ignorantia, quâ fit, ut Idioma prorsus peregrinum evadat, quod vernaculum esse deberet.

XXIII. Bene igitur me intelligite. Amor, qui proximo debetur, non est amor quidam naturalis; in genij quadam similitudine fundatus, in venustate vultus, modo agendi humano, & mutus affectionum consensione. Hic enim amor etiam inter Infideles, quin & bruta viget. *Si diligitis eos, Matth. qui vos diligunt, quam mercedem habebitis, ait Christus, nonne & Ethnici hoc faciunt?* Christiana charitas non est aurum sortis infimæ. Est virtus supernaturalis, quæ movet ad bene cupiam volendum ex motivo purè divino, persuadens etiam illum amare, qui non mereretur in se spectatus amari; nec proximum in se, sed in Deo contemplatur, cujus præceptum est, ut proximus ametur. Et ut doctrinam hanc, altissima consideratione dignam, bene animo desigatis, nôsse debetis, proximum nostrum in Deo nostro eo ferè modo esse, quo lætus in Matre. Filius tribus omnino modis in matre esse potest, nimirum intra viscera, in quibus concipitur; in corde, quo amatur, in sinu, in quo lactatur. Tribus iisdem modis, quamvis multùm nobilioribus, Proximus noster in Christo Jesu repetitur; intra viscera-

EGNERI
NO CRISTIANUS

viscera quidem; utpote inter milles dolores Passionis tempore in monte Calvarie genitus; in corde; utpote amore infinito & insatiabili ab eo amatus; in sinu denique, etiamnum in SS. Eucharistiae Sacramento Sanguine suo sacratissimo solitus lactari. Unde animadvertamus tantisper, quantam Christiani mutuo nos amore completendi causam habeamus; & quod consequens est, colligamus, quantam Deo faciat injuriam, qui de proximo ultionem petit; siquidem Proximo suo damnum inferre nequit, quin in Deum, quo cum ita conjunctus est, injuria redundet. Qua ratione factum in utero matris delitescens ferietis, quin prius in matrem infestas manus stringatis? ita si oculos fidei lumine illustratos haberetis, uti habuit Apostolus, illico in intimis Jesu Christi visceribus proximos vestros contueremini. *Testis est mihi Deus, quomodo cupiam omnes vos in visceribus Jesu Christi.* In corde illo Divino omnes videretis tanquam in abyssu Charitatis, ubi ex omni parte circumdantur & ambiuntur: qui igitur persuadere vobis poteritis, proximum ferire vos posse, quin Deum feriat? Illos ferire, qui velut utero gestantur, & illum non tangere, qui ut mater eos utero & Charitate circumfert? Animis vestris reputate, atque omne dubium inde expellite, hoc solum unumque motivum fore satis efficax, quod possit pectora vestra omni rancore purgata pristino dulcore perfundere, ita ut primam Christiane militie regulam opere comprobare valea-

Philip.
1. 8.

tis, quæ in eo versatur; ut injuria beneficij vincantur.

XXIV. Quod si hoc motivum, in quo Charitas fundatur, tanquam terminus, quam oporteret, expensum ac intellectum, satis non foret ad concitandos Ira vestrae impetus jam nimis tumidos, alterum motivum in tempore accedat, in quo Christiana Patientia fundatur. Et quod istud? Audite. Causa, quare tam cito in eos concitemur, qui nos offendunt, est, quod illos ceu unicam omnium mali causam credamus: cum tamen vera non ita sit. Quis autem est, qui intelligat? *Quis est vir Sapiens, qui intelligat hoc, quare perierit terra, & iusta sit quasi desertum?* dicam & tecum Jeremia attonitus. Quis est, qui intelligat, quo fonte omnia nostre mala deriventur? Mala culpa quidem certo à nostra mala voluntate promanant, quæ sola desiderio suo concipit portentosum illum peccati abortum, & se solâ pravis actionibus eandem gignit, & in lucem profert, dum viribus liberi sui arbitrij, potentiarum ac Passionum suarum, quas sibi sapientias habet, ad hoc tantum utitur, ut ipsdem Deo, à quo accepit, bellum inferat. Mala verò peccata, Divine Providentiæ adscribenda sunt, quæ modò per hunc, modo per illum delinquentes castigat, ferè ut Judæi, qui hunc modò, modò alium in reos carnificem armat. Quapropter sicut illi Reus insanirent, qui ad supplicium educti, Carifici irascerentur, eoque præcipuam mortis suæ causam imparetarent; ita stultissimi omnino Christiani

Alm.
3. 6.

stant illi sunt, qui Iram suam in eos effundunt, à quibus offenduntur, libas exagitantur, injurijs provocantur, facultatibus suis etiam iniquissimè evertantur: in his enim aliisque omnibus eventibus Proximus noster non nisi instrumentū est. Repeto. Odium illud, illa injuria, injustitia, contemptus, & hujusmodi, quo proximus vester ita malè vos habet, in quantum culpa & peccatum est, certissimò à Deo non venit, ut pote qui etiam prohibeat, sed à sola humana malitia. At verò damnum illud, quod, quaecumque sit, accipitis, cum à potentiore familia per vim opibus vestris deicimini; cum fama ac honor vester à calumniatrice lingua denigratur; cum fratre quodam vestro, aut filio, aut marito per mortem ab hostibus vestris illa: am, spoliamini, atque omne aliud pœnæ malum ab uno soloque Deo descendit, tanquam causâ omnium universalissimâ.

Si erit malum in civitate, quod Dominus non fecerit? Deus omnium adversitatum vestrarum fons est; Proximus vester tantummodo canalis.

XXV. Quibus ritè perceptis sancti & veri Christiani, qui hanc veritatem, ut oportet animo concipiunt, omnem inimicam patienter sustinent; ut pote quæ non haud aliter aspiciunt, ac flagellum in manibus Dei, qui illò instrumento ad ipsos castigandos tantisper utitur. Ubi contra cæca ac rudis plebs, nullo habito ad Deum, qui adversa immittit, respectu, ad solum proximum convertitur, qui ea infert, nec verecundatur instar fatui canis in

faxum ferri, quo læsus est, lædenti autem tergum obvertere. Ecce inter omnes nuncios, qui S. Job dolo-rosissima nova atulere de pessundatis fortunis suis, nullis fuit, qui diceret: Deus hanc, & istam calamitatem intulit. Ille Chaldaeos reos agebat, atque Sabæos, non nemo ventum inculcabat, nonnulli fulmina, procellas, ignem: solus Job veram calamitatum causam agnovit, ac dixit: *Dominus dedit, Dominus abstulit.* Et hæc solum ac unicum motivum tantum effecit, ut ad immanissimas has concussiones immobilis perduraret. *Obmutui: & non aperui os meum: quoniam tu fecisti,*

ajebat David. Quid dicam, aut quid respondebit mihi, cum ipse fecerit? in- quiebat Ezechias. Et hoc usitatum fuit Scripturæ sacræ idioma, quo Sancti nos edocent, quòd motivum omnium fortissimum sit, quo Iram in proximum, qui nos offendit, coëceamus; considerare scilicet proximum ut Dei instrumentum, quo nos vult punire, non verò ut causam miseriarum nostrarum principem. Ita eodem tempore cor nostrum placatur, ac disponitur, ut suaviter ac cum voluptate adversitatum pondus in se suscipiat, dum eas semper intuetur, ut à Domino suo paternè immittas, calicem amarum quidem, sed oppidò salutarem. *Calicem, quem dedi mihi Pater, non bibam illum? Venti Australes cum primùm oriuntur, frigidi sunt; at quia, dum ad nos tendunt, Zonam torridam pertranseunt, fit, ut naturam suam mutant, eumque, quem experimur, teporem induant.*

O o Id-

SEGNERI
NO Christianus

Idipsum accideret malis, quibus affligimur, si Fide instructi, omnia acciperemus ceu per manus Divinae Providentiae transeuntia, quae omnia summa charitate disponit, & ad profectum nostram immittit.

XXVI. Magnum itaque arcanum, quod ad iram nostram refrenandam facit, est illa consideratio, qua proximum nostrum Dei corde conclusum inuenimus, ita ut etiam, cum nos offendit, amare illum valeamus, ac in Dei manibus positum tolerare. Prima consideratio suo vigore animatam conservat Charitatem, Altera suo robore confirmatam Patientiam, Nolo in longum extrahere sermonem, omnia monito apostoli supra allegato

Rom. 12. 21. complectar: *Noli vinci a malo, sed vince in bono malum*, hoc memori semper mente tenete.

XXVII. In primis ait Apostolus, *noli vinci*. Et hinc nolite mihi oggerere: *Sua natura admodum servida, non possum non irasci. Qui liberos habet, non potest non quandoque in illos maledicta conijcere. Qui injuriam accipit, non potest non etiam reddere. Non potest saccharum quisquam in illum effundere, a quo non nisi sel recepte.* Non ita loquamini, admodum enim vosmet ipsos fallitis. Vinci Ira non potest, quia non vultis. Tentate non nihil, & ex animo conanimi velle, suscipite etiam hunc in finem precibus, ardentem Deum deprecamini, & videbitis, an non adjuvante Dei Gratia de effreni vestrae naturae victoriam reportare possitis. *Noli, noli!* Vobiscummet ipsis decernite, nunquam cedere, &

dimidia ex parte debellatis, hoc ipso dum non succubistis.

XXVIII. *Noli vinci a malo*, Eripente praeterea, iram Adversarium vestrum & hostem esse, qui vos sibi subijcere, & pede collo imposito concalcare velit; vos tamen etiam domesticum vestrum ac inquilinum eum accipitis; & cum portam ante eum occludere deberetis, obviam proceditis ad hospitium vestrum eum invitaturi. Si aemulum tantummodo in cursu haberetis, coniti deberetis, ut eundem superaretis; nunc cum in acie hostis occurrat, nec dum arma arripitis, vosque ad defensionem strenuam accingitis?

XXIX. *Noli vinci a malo*. Insuper animadvertite vindictam vestram esse minime gloriosam, contra quam vobis videatur: sed ad opprobrium & dedecus potius cedere. Neque enim victoria est, pertrahi ab inimico ad id faciendum, quod vos fugere oporteret; ut scilicet malum pro malo reddatis; vinci hoc est, non vincere. Vincere est, hostem ad id praestandum adigere, quod eum facere convenit; id quod quandoque fit, cum ei bonum pro malo reddendo, ejus voluntatem beneficiis ita immutat, ut ex hoste amicum profiteatur. Sanctus quidam Abbas, Sergius nomine, dum Rusticani hominis petulantem insolentiam miti responso accepit, ita eum commovit, ut Monachum indueret. Quae ipsa patientia in multis matribus effecit, ut filios haberent obsequentes, in uxoribus, ut maritos sibi reconciliarent. Ita de magne-

magnere dicitur, quod ferrum vincat. Quomodo? dum persequitur? nullo modo: sed dum ad se per aëra attrahit, non obstante pigritia illa & gravi metalli huius natura.

XXX. Clypeus, quo omnes Passionis vestrae ictus retundere possitis, erit persuasio illa, de qua dixi, non suppetere vobis illam irascendi causam, quæ prima fronte animis se vestris objicit. Ira enim ignis quidam est infernali magis, quàm elementari similis: nam ardet, & non lucet, imò corda illa, in quibus accenditur, magis tenebris suis opplet. *Superce-*

nes effectis, cum tamen, etiam qui Regnis præsumunt & Imperijs, varijs cladibus & calamitatibus sint subjecti: Alias porro similes occasiones vos ipsi generoso animo præconcepit, illum imitaturi, qui, ut disceret æquo animo repulsam ferre, à statuis Eleemosynam rogabat, à quibus ne responsionem quidem extorquebat: alias autem solerter declinate, non adverso pectore torrentem excipiendo ab alto proruentem, sed à latere eum tantisper sustinere, quantum sufficit ad impetum alio divertendum. Volo dicere, ne cum iratis contendatis, sed imperum non nihil declinate, dum præterlapso ira pleno torrente aqua tantisper subsidat, & ut prius, etiam vado transiri possit. Ne corripatis Maritum, Ira jam succensum, nec jecturam lusu factam exprobrate, cum ab aleis redit; hoc enim dum facitis, ignem flitu animatis magis, quàm extinguitis; & ut S. Chrysostomus advertit, contra omnem experientia regulam igne ignem extinguere allaboratis; *Non extinguatur ignis igne, sed Hom. 28. in Matth. aqua.*

Psalm. 37. 9. Insuper vestris contentis opprobriis, Ne ab insidiis vestris non vincid præfacere que fiti dendo, immutatur. os non perit. so ac Monentia ius ha- us, ut Ira de magne-

XXXI. *Noli vinci à malo, sed vince in bono malum.* Ita denique cor vestrum in officina ac foco charitatis temperate, ut non solum à vindictæ cupiditate non superetur, sed insuper Iram beneficijs vincat. *Christianus Tertullianus est hostis.* Verba sunt Tertulliani, ad Professioni Christianæ nunciis remittendus est; aut alius super terram inimicus, nisi quisque sibi, habendus non est; ita quidem ut qui nobis adversantur, non habeantur

VEGNERI
NO CRISTIANUS

tur pro peccatoribus, sed ad Fidei lumen, Proximi censeantur, seu quod idem est, res quædam DEI propria, à Deo singulari studio protecta, mita providentiâ pasta, & velut à matre in sinu gestata. *Qui portamini à meo* *uero, & gestamini à mea vulva.* Hac ratione insignis illa Victoria difficilis non accidet, quâ vincitur in bono malum, Victoria, in qua nemo quid-

3f. 46. 3.

quam perdit, omnes lucratur. *Victor triumphat; Victor in triumphum non ducitur. Vince in bono malum.* Hanc ego vobis victoriam ex animo precor; Ut nunc per Christum, & Christo vincentes, cum Christo aliquando triumphare mereamini, ut lati concinere; *Deo gratias, qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum.*

Thom. 2. 2. 9. 43. 4. 3. G.

DISCURSUS XXI.

De Sociis, qui alios ad peccandum inducunt.

I Ephemens aliqua passio ita quandoque excæcat, ut cum alium ad exitium pertrahit, interitum proprium sæpenumero non attendat, aut videat. In India serpens est, Elephanto infensissimus, quem etiam hac fraude circumvenit ac enecat. Inprimis ejus sese pedibus circumvolvitur, & antequam Elephas se spiritus istis possit evolvere, lethali circa pectus vulnere sauciatur. Verùm fraus hæc plerumque in auctorem recidit. Ephemis enim ita saucius illico in terram concidit, & casu suo, gravissimòque pondere Serpenti, à quo vulnus accepit, caput elidit, & vitam sine remedio eripit. Quid dici similis posset de pravis Sociis? Illà ipsâ ruinâ involvuntur, quam alijs moliti sunt, & ubi complures ad Infernum animas præmiserunt, ipsi sequuntur; alias autè post se eodem per-

trahunt. Quapropter hodie hæc summi momenti veritatem expendimus, quanto studio pravum consortium sit devitandum, tum proprium damnum illud, quod Socij pravi alij inferunt, tum quod ipsi sibi. Qui qui alios ope fraternæ Correctionis à malo nescit retrahere, qui Correctionis illius finis est, cavere saltem debet, ne Scandalo, quod Correctioni vel maximè oppositum est, alios ad peccandum inducat.

I.

II. Verùm ut intelligamus, quanam scandalosi & exempli pravitate nocentes Socij sint, nôsse prius debemus, quid sit Scandalum. Scandalum dare, aliud nihil est, quàm dare occasionem, quâ alter ad peccandum inducatur. Hujusmodi autem occasio duobus dari modis potest; directe, vel indirectè. Directè quando malis suggestionibus Proximi ruina Spiritualis intenditur: indirectè, cum

Bench. 2. 1.

Arist. polit. cap. 4.